

Lausunnot

Kunnat
<p>PELKOSENNIEMEN KUNTA</p> <p>11.8.2014</p> <p>VASTINE: Ei huomautettavaa. Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>SALLAN KUNTA</p> <p>14.7.2014</p> <p>VASTINE: Ei huomautettavaa. Lausunto merkitään tiedoksi.</p>

Viranomaiset
<p>F I N G R I D O Y J</p> <p>7.7.2014</p> <p>VASTINE: Ei huomautettavaa. Lausunto merkitään tiedoksi.</p>
<p>LAPIN ELY-KESKUS</p> <p>14.8.2014</p> <p>VASTINE: <u>Prosessien yhteensovittaminen</u> Kaivostoimintojen sijoituspaikkojen valinnassa on otettu huomioon muun lainsäädännön ohella myös, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan sijoittamisesta. Maakunta- ja yleiskaavoituksen sekä YVA-menettelyn yhteydessä on tutkittu vaihtoehtoisia kaivostoimintojen sijoituspaikkoja Soklissa sekä radan ja voimalinjan linjausvaihtoehtoja.</p> <p>Asemakaavan rakennusala ek-1 tarkentaa maakunta- ja yleiskaavaratkaisuja. Rakennusalan sijainnissa on otettu huomioon ympäristöön kohdistuvien vaikutusten lisäksi vaikutukset rautatien, voimajohdon ja malminkuljettimen suuntaan sekä pituuteen. Murskaamorakennusten ek-2-rakennusalat on käytännöllisistä syistä tarkoituksenmukaista sijoittaa lähelle malmialuetta, jossa myös ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ovat avolouhoksen vuoksi joka tapauksessa suuret.</p> <p><u>Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, asemakaavan sisältövaatimukset, yleiskaavan ohjausvaikutus</u> Osayleiskaava tuli lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 15.9.2016. Asemakaavaehdotus laaditaan osayleiskaavan muutoksenhakukäsittelyn päätyttyä lainvoimaiseen osayleiskaavaan perustuen.</p>

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

Vaihtoehtotarkastelu

Kaavaselostukseen lisätään tiivistelmä kaivoshankkeen aiemmissa vaiheissa tehdyistä vaihtoehtotarkasteluista, jotka koskevat asemakaavoitettavia alueita.

Kaavamerkinnot ja -määräykset

Asemakaavan melumääräys siirretään yleismääräykseen. Se on tarkoitettu huomioitavaksi asuintilojen lisäksi myös toimistotiloissa. Pölymääräystä tarkistetaan lausunnon perusteella. Rakennusoikeus osoitetaan kullekin rakennusalueelle erikseen.

Luonto

Luontoarvojen nykytilan kuvausta täydennetään ja kaavaselostukseen lisätään karttakuva arvokkaista luontokohteista. Luettavuuden parantamiseksi nykytilan kuvaus jaetaan kahteen osaan, joista ensimmäisessä kuvataan koko Soklin alueen kasvillisuutta ja toisessa asemakaava-alueen kasvillisuus. Asemakaavakartalla tullaan esittämään vain ne arvokkaat luontokohteet, jotka on mahdollista säilyttää.

Kaava-alueen rajausta supistetaan ehdotusvaiheessa, koska suurin osa kaavaluonnoksen mukaisesta alueesta ei edellytä asemakaavallista ohjausta. Samalla mm. arvokkaat luontokohteet ja Yli-Nuorttijoki jäävät kaava-alueen ulkopuolelle. Vaikutusten arviointia täydennetään Sokliojaan ja uhanalaisiin lajeihin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Pohjavesi

Alustava arvio pohjavesialueiden luokitusmuutoksista merkitään tiedoksi.

Porotalous

Asemakaavan jatkosuunnittelu tehdään osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti yhteistyössä paliskunnan edustajien kanssa. Kemin–Sompion paliskunnan poroisännällä on ollut osallistumisoikeus kunnan kaavatoimikunnan kokouksiin. Poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavista asioista neuvoteltiin paliskunnan edustajien kanssa poronhoitolain 53 §:n menettelytapaa noudattavalla tavalla kesäkuussa 2015.

Kaivosyhtiön ja paliskunnan välistä sopimusta tai sen sisältöä ei ratkaista asemakaavassa.

Liikenne

Asemakaava-alueen rajausta tarkistetaan maantien 9671 vieressä. Tie jätetään kaava-alueen ulkopuolelle. Kaavaselostusta täydennetään tien 9671 hallinnollisen luokan sekä merkittävästi parannettavan tien kuvauksen osalta. Vaikutusten arviointia täydennetään parannettavan tien osalta lausunnon mukaisesti.

Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

LAPIN LIITTO

4.8.2014

VASTINE:

Asemakaavan EK-2-alueen sijainti lisätään kappaleen 4.2 kuvaan lausunnon mukaisesti. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

LAPIN RAJAVARTIOSTON ESIKUNTA

3.7.2014

VASTINE:

Lapin rajavartiostoa koskeva kaavaselostuksen kappale muutetaan lausunnon mukaiseksi. Muilta osin lausunto merkitään tiedoksi.

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

MUSEOVI RASTO

11.8.2014

VASTINE:

Ei huomautettavaa. Lausunto merkitään tiedoksi.

POHJOIS-SUOMEN SOTILASLÄÄNIN ESIKUNTA

7.8.2014

VASTINE:

Ei huomautettavaa. Lausunto merkitään tiedoksi.

SÄTEILYTURVAKESKUS

11.8.2014

VASTINE:

Hankkeen suunnitelmiin ei sisälly radioaktiivisten aineiden käsittelyä. Tällaista toimintaa ei myöskään ole sisällytetty hankkeen taannoiseen YVA-menettelyyn. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa ei kuitenkaan katsota mahdolliseksi antaa määräyksiä siitä, mitä malmeja kaivoksesta saa ottaa ja mitä ei. Näitä asioita ohjataan mm. kaivoslain ja ympäristönsuojelulain mukaisilla menettelyillä.

Lausunto merkitään tiedoksi.

Yhteisöt

KEMIN-SOMPION PALISKUNTA

18.8.2014

VASTINE:

Huomattava haitta, vapaa laidunnusoikeus ja neuvotteluvollisuus

Kaavavalmistelussa on periaatteena, että porotalouden näkökohdat huomioidaan niin hyvin kuin mahdollista. Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on kirjattu, että poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavista asioista neuvotellaan paliskunnan edustajien kanssa poronhoitolain 53 §:n edellyttävällä tavalla. Poronhoitolaissa ei määritellä tarkemmin, milloin tai miten paliskunnan edustajien kanssa on neuvoteltava. Asemakaavan suunnittelu tehdään osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti yhteistyössä paliskunnan edustajien kanssa, ja poronhoitolain 53 §:n edellyttämä neuvottelu on järjestetty 18.6.2015. Asemakaavaehdotus laaditaan ko. neuvottelun ja kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella. Kemin-Sompion paliskunnalla on osallistumisoikeus kaavatyötä ohjaavan kaavatoimikunnan kokouksiin.

Soklin alueen muuttuminen kaivosalueeksi on hyväksytty maakuntakaavassa ja sitä tarkentavassa osayleiskaavassa. Samalla on kuitenkin turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset Soklissa. Kunnan tulee viranomaisena pyrkiä edistämään maakunta- ja yleiskaavan toteuttamista, mikä tarkoittaa asemakaavan laatimista Soklin alueelle. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti asemakaavassa esitetään kaavaan sisältyvien eri alueiden rajat ja käyttötarkoitus, rakentamisen määrä sekä rakennusten sijoitusta ja tarvittaessa rakentamistapaa koskevat periaatteet. Soklin asemakaava-alueen pääkäyttötarkoitus on kaivostoiminta, sillä suurin osa alueelle suunnitellusta rakentamisesta liittyy tähän käyttötarkoitukseen. Tämän vuoksi kaavassa on osoitettu kaivostoimintojen korttelialueet EK-1, EK-2 ja EK-3, jotka mahdollistavat kaivoksen avaamiseen tarvittavien

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

toimintojen rakentamisen. Pääkäyttötarkoitus ja sen mukainen maankäyttö vaikeuttavat nykytilanteeseen verrattuna poronhoitoa, mutta sallivat esimerkiksi porojen ja poromiesten liikkumisen kaava-alueella. Tähän velvoittaa myös asemakaavan yleismääräys: *"Asemakaava-alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porotalouden harjoittamisen tarpeet"*.

Porotalouden kannalta on tärkeää huolehtia siitä, ettei poroille aiheuteta kohtuuttomia estevaikutuksia. Rikastamorakennusten rakennusala on osoitettu mahdollisimman tiiviinä kokonaisuutena. Murskaamorakennusten rakennusalat on puolestaan keskitetty malmion lähelle, jonne syntyy joka tapauksessa liikkumisesta avolouhoksen vuoksi. Muita estevaikutuksia aiheuttavat alueelle rakennettavat altaat, putket ja voimalinja. Putkien rakentamista koskee asemakaavamääräys: *"Alueelle rakennettavat putket on sijoitettava siten, että muodostuu riittävän laaja yhtenäinen jakso, jossa putket kulkevat maan alla tai tasossa, jolloin porojen liikkumiselle ei aiheudu haitallisia esteitä. Porojen ohjaamiseksi putkien ylityspaikkaan on rakennettava ohjainaidat."*

Lapin ELY-keskus (lausunto 14.8.2014) pitää hyvinä asemakaavaluonnoksessa esitettyjä määräyksiä, joilla pyritään huomioimaan poronhoidon tarpeet.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaa laadittaessa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita joudutaan usein sovittamaan keskenään yhteen. Tavoitteiden konkretisoimisessa voi olla keskenään ristiriitaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ratkaisu on pyrittävä tekemään niin, että kaikki tavoitteet voivat toteutua. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei voida asettaa tärkeysjärjestykseen. Asemakaava varmistaa parhaalla mahdollisella tavalla tavoitteiden toteutumisen kokonaisuutena, vaikkakin yksittäisten tavoitteiden osalta onkin huomattavia eroja sisältöratkaisujen ja tavoitteiden välisessä suhteessa. Kaavan toteuttamisessa on mahdollista ottaa vähintään kohtuullisesti huomioon toimivaan aluerakenteeseen, elinympäristön laatuun, kulttuuri- ja luonnonperintöön, virkistyskäyttöön, luonnonvaroihin, toimiviin yhteysverkostoihin sekä Lapin tunturialueisiin ja poronhoitoon kohdistuvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Asemakaava-alueen merkinnät ja määräykset kohdistuvat rajatulle alueelle. Lisäksi asemakaava ohjaa lähtökohtaisesti vain rakentamista, eikä sillä näin ollen ole suoraa yhteyttä porotalouden edellytysten turvaamiseen. Kaava-alueen rajausta supistetaan edelleen ehdotusvaiheessa, koska suurin osa kaavaluonnoksen mukaisesta alueesta ei edellytä asemakaavallista ohjausta. Samalla alue, jonne voi tulla rakennuksia, pienenee.

Radioaktiiviset aineet

Hankkeen suunnitelmiin ei sisälly radioaktiivisten aineiden käsittelyä. Tällaista toimintaa ei myöskään ole sisällytetty hankkeen YVA-menettelyyn. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavassa ei katsota mahdolliseksi antaa määräyksiä siitä, mitä malmeja kaivoksesta saa ottaa ja mitä ei. Näitä asioita ohjataan mm. kaivoslain ja ympäristönsuojelulain mukaisilla menettelyillä. Sama koskee vesien käsittelyä, kaivoksen ympäristöluvassa tullaan määrittelemään vesiensuojeluun liittyvät toimenpiteet ja raja-arvot.

Työllisyysvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaavan selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Ruralia-instituutin tekemän selvityksen perusteella Soklin kaivostoiminta parantaa merkittävästi työllisyytilannetta Itä-Lapin alueella. Työllisyysvaikutusten maksimointi edellyttää Savukosken kunnalta aktiivisia toimenpiteitä ja yhteistyötä monien tahojen kanssa. Kaivoksella tulee olemaan myös haitallisia vaikutuksia poroelinkeinoon ja poronhoidon työpaikkoihin. Tämä todetaan asemakaavaluonnoksen selostuksessa.

Osayleiskaavan ja kaivospiirin valituksenalaisuus

Osayleiskaava tuli lainvoimaiseksi korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 15.9.2016. Asemakaavaehdotus laaditaan osayleiskaavan muutoksenhakukäsittelyn päätyttyä ja lainvoimaiseen osayleiskaavaan perustuen. Kaivospiirin muuttamisella ei ole merkitystä asemakaavaratkaisuihin.

Lausunnossa todetaan virheellisesti, että ympäristölupahakemus olisi ollut kaavaselostusluonnoksen liiteasiakirjana.

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

Ympäristölupahakemus on ollut käytössä asemakaavaluonnosta laadittaessa ja mainitaan asemakaavaselostuksen kohdassa "Lähteet ja kaavatyon aikana käytössä olleet selvitykset". Nähtävillä asetetusta ympäristöluvasta asianosaiset saavat tehdä muistutuksia ja vaikutusalueen asukkaat esittää mielipiteensä.

PALISKUNTAIN YHDI STYS

11.8.2014

VASTINE:

Kaavavalmistelussa on periaatteena, että porotalouden näkökohdat huomioidaan niin hyvin kuin mahdollista. Asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on kirjattu, että poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavista asioista neuvotellaan paliskunnan edustajien kanssa poronhoitolain 53 §:n edellyttävällä tavalla. Poronhoitolaissa ei määritellä tarkemmin, milloin tai miten paliskunnan edustajien kanssa on neuvoteltava. Asemakaavan suunnittelu tehdään osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti yhteistyössä paliskunnan edustajien kanssa, ja poronhoitolain 53 §:n edellyttämä neuvottelu on järjestetty 18.6.2015. Asemakaavaehdotus laaditaan ko. neuvottelun ja kaavaluonnoksesta saadun palautteen perusteella. Kemin-Sompion paliskunnalla on osallistumisoikeus kaavatyötä ohjaavan kaavatoimikunnan kokouksiin.

Soklin alueen muuttuminen kaivosalueeksi on hyväksytty maakuntakaavassa ja sitä tarkentavassa osayleiskaavassa. Samalla on kuitenkin turvattava poronhoidon alueidenkäytölliset toiminta- ja kehittämisedellytykset Soklissa. Kunnan tulee viranomaisena pyrkiä edistämään maakunta- ja yleiskaavan toteuttamista, mikä asemakaavan laatimista Soklin alueelle. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti asemakaavassa esitetään kaavaan sisältyvien eri alueiden rajat ja käyttötarkoitus, rakentamisen määrä sekä rakennusten sijoitusta ja tarvittaessa rakentamistapaa koskevat periaatteet. Soklin asemakaava-alueen pääkäyttötarkoitus on kaivostoiminta, sillä suurin osa alueelle suunnitellusta rakentamisesta liittyy tähän käyttötarkoitukseen. Tämän vuoksi kaavassa on osoitettu kaivostoimintojen korttelialueet EK-1, EK-2 ja EK-3, jotka mahdollistavat kaivoksen avaamiseen tarvittavien toimintojen rakentamisen. Pääkäyttötarkoitus ja sen mukainen maankäyttö vaikeuttaa nykytilanteeseen verrattuna poronhoitoa, mutta sallii esimerkiksi porojen ja poromiesten liikkumisen kaava-alueella. Tähän velvoittaa myös asemakaavan yleismääräys: "Asemakaava-alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on turvattava porotalouden harjoittamisen tarpeet".

Porotalouden kannalta on tärkeää huolehtia siitä, ettei poroille aiheuteta kohtuuttomia estevaikutuksia. Rikastamorakennusten rakennusala on osoitettu mahdollisimman tiiviinä kokonaisuutena. Murskaamorakennusten rakennusalat on puolestaan keskitetty malmion lähelle, jonne syntyy joka tapauksessa liikkumiseste avolouhoksen vuoksi. Muita estevaikutuksia aiheuttavat alueelle rakennettavat altaat, putket ja voimalinja. Putkien rakentamista koskee asemakaavamääräys: "Alueelle rakennettavat putket on sijoitettava siten, että muodostuu riittävän laaja yhtenäinen jakso, jossa putket kulkevat maan alla tai tasossa, jolloin porojen liikkumiselle ei aiheudu haitallisia esteitä. Porojen ohjaamiseksi putkien ylityspaikkaan on rakennettava ohjainaidat."

Rikastushiekka-altaan ja louhosalueen aitaamisesta ei voida määrätä asemakaavassa, koska asemakaavan merkinnät ja määräykset kohdistuvat rajatulle alueelle. Kaava-alueen rajausta supistetaan edelleen ehdotusvaiheessa, koska suurin osa kaavaluonnoksen mukaisesta alueesta ei edellytä asemakaavallista ohjausta. Samalla alue, jonne voi tulla rakennuksia, pienenee.

Lapin ELY-keskus (lausunto 14.8.2014) pitää hyvinä asemakaavaluonnoksessa esitettyjä määräyksiä, joilla pyritään huomioimaan poronhoidon tarpeet.

Mielipiteet

Yhteisöt

NUORTIIN ELINKAUTISET RY

10.8.2014

VASTINE:

Ympärivuotinen asuminen

Tulppion ympärivuotinen asutus huomioidaan jatkosuunnittelussa ja kaavaselistusta korjataan tältä osin.

Muiden maankäyttömuotojen huomiointi

Kaikki mielipiteessä esitetyt maankäyttömuodot on mainittu kappaleessa 3.3.

Riekko

Riekkoa ei ole riistanhoitoyhdistyksen tietojen mukaan tavattu Soklin alueella vuoden 2006 jälkeen, mutta vuoden 2011 laskennoissa riekko havaittiin Sokliaavan pohjoisreunalla. Selostusta korjataan tältä osin.

Vaikutukset suojelualueisiin ja vesistöihin

Soklin kaivoshankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin on arvioitu vuosien 2009 ja 2011 YVA-selvitysten yhteydessä sekä täydennetty lupa- ja kaavoitusmenettelyjä varten vuonna 2013 erillisessä luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisessa Natura-arvioinnissa (Pöry Finland Oy). Kaivoshankkeen merkittävimpänä suojelualueisiin kohdistuvana vaikutuksena on arvioitu olevan Nuorttijoen virtaamiin sekä vedenlaatuun kohdistuvat vaikutukset. Muilta osin (esim. melu ja pöly) vaikutusten on arvioitu jäävän paikallisiksi eikä niiden arvioida laajemmin vaikuttavan suojelualueisiin. Soklin kaivoshankkeen merkittävimmät UK-puisto – Sompio – Kemihaaran Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset ovat Nuorttijoelle aiheutuvat vesistövaikutukset, jotka kohdistuvat luontotyyppiin Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit. Muihin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin ja luontotyypeihin hankkeella ei ole sellaisia vaikutuksia, joita voitaisiin pitää todennäköisesti merkittävästi heikentävinä. Kokonaisuudessaan hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevan luontotyypin Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit tunnusomaiselle lajille, järvitaimenelle.

Vaikutukset ilmanlaatuun

Asemakaavamääräys edellyttää murskaus- jauhatus- ja rikastustoiminnasta aiheutuvien pölypäästöjen johtamista pölynerotuslaitteiden läpi, joten pölypäästöt ovat hallittavissa ja jäävät vähäisiksi. Ilmanlaadun tasoa pystytään ohjaamaan niin, että ilmanlaatu on riittävän hyvä ihmisten terveyden ja ympäristön hyvinvoinnin kannalta kaivosalueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Vallitseva tuulen suunta Soklin kaivosalueella on lounaasta/etelästä päin, joten suurin osa ilmaan pääsevästä pölyhiukkasista kulkee pohjoisen ja koillisen väliselle alueelle kohti asumaton seutua. Maaston korkeusvaihteluilla ja kasvillisuudella sekä sääolosuhteilla on suurin merkitys pölyn leviämiseen ympäristöön. Kaivosalue ja rikastushiekka-alueet ovat pinnanmuodoiltaan korkeampien vaarojen ympäröimiä, millä on suuri pölyjen leviämistä estävä vaikutus. Asemakaavan pölymääräystä tarkistetaan Valuma-alueilla suoritettavat rakennustyöt, raakavedenotto rikastamolle ja kaivoksen kuivatusvesien johtaminen vesistöön aiheuttavat virtaamavaikutuksia ja vedenlaadun muutoksia vesistöihin. Rakentamistyöt muuttavat myös vesistön valuma-alueiden suhteita. Vaikutukset Nuorttijokeen ja Kemijokeen ovat lieviä.

Porotalous

Ks. vastine Kemin–Sompion paliskunnan lausuntoon.

Virkistysmahdollisuudet

Kaivostoiminta vaikuttaa Soklin alueen virkistyskäyttöön. Vaellus- ja melontareitteihin kohdistuu mm. näköhaittavaikutuksia sekä mahdollisesti melu- ja pölyhaittavaikutuksia. Myös alueen kalastukselle ja moottorikelkkareitistölle aiheutuu haittoja. Sen sijaan Urho Kekkosen kansallispuistoon, Värriön luonnonpuistoon tai

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

Tuntsan erämaa-alueelle hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia.

Liikenneinvestoinnit

Asemakaavan toteutumisen myötä Soklin alueen liikenneyhteydet paranevat merkittävästi. Liikenneverkko on suunniteltu Soklin kaivosalueen maakunta- ja yleiskaavoituksen yhteydessä kokonaisuutena siten, että se palvelee sekä asutusta että elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Valtionavustuksia ei ratkaista asemakaavoituksessa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaa laadittaessa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita joudutaan usein sovittamaan keskenään yhteen. Tavoitteiden konkretisoimisessa voi olla keskenään ristiriitaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ratkaisut on pyrittävä tekemään niin, että kaikki tavoitteet voivat toteutua. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei voida asettaa tärkeysjärjestykseen. Asemakaava varmistaa parhaalla mahdollisella tavalla tavoitteiden toteutumisen kokonaisuutena, vaikkakin yksittäisten tavoitteiden osalta onkin huomattavia eroja sisältöratkaisujen ja tavoitteiden välisessä suhteessa. Kaavan toteuttamisessa on mahdollista ottaa vähintään kohtuullisesti huomioon toimivaan aluerakenteeseen, elinympäristön laatuun, kulttuuri- ja luonnonperintöön, virkistyskäyttöön, luonnonvaroihin, toimiviin yhteysverkostoihin sekä Lapin tunturialueisiin ja poronhoitoon kohdistuvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Maakuntakaava

Mielipiteen mukaan asemakaavaluonnos ei ole maakuntakaavan tavoitteiden mukainen. Soklin alueen muuttuminen kaivosalueeksi on hyväksytty nimenomaan maakuntakaavassa.

Valtioiden rajat ylittävät vaikutukset

YVA-menettelyn tulosten perusteella Soklin kaivoshankkeella ei ole valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia.

SOKLI ERÄMAANA RY

10.8.2014

VASTINE:

Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuvat vaikutukset

Soklin alueen muuttuminen kaivosalueeksi on hyväksytty jo maakuntakaavassa. Kaivostoiminnan vaikutuksia porotalouden kannattavuuteen on vaikea ennustaa nimenomaan muutoksen suuruuden (eli kannattavuuden laskun) osalta. Kuten kaavaselostuksessa todetaan, kaivosalueen keskeisimpiä vaikutuksia porotalouteen ovat laidunmaiden menetykset ja muutokset, porojen laidunnuksen ja laidunkierron muutokset, poronhoidon vaikeutuminen ja muutos alueella (poronhoitokäytännöt ja infrastruktuuri) sekä lisääntyvän liikenteen aiheuttamat porokolarit ja porojen menetykset. Näistä kokonaisuudessaan aiheutuu vaikutuksia paliskuntien poroelinkeinon kannattavuuteen ja jatkuvuuteen.

Tulppion ympärivuotinen asutus huomioidaan jatkosuunnittelussa ja kaavaselostusta korjataan tältä osin.

Maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon kohdistuvat vaikutukset

Uraani ja torium eivät Soklin esiintymässä muodosta omia mineraalejaan, vaan ovat sitoutuneet pääosin pyrokloorinimiseen oksidimineraalin sekä vähäisemmissä määrin rapautumassa esiintyvien fosfaattimineraalien hilarakenteisiin. Kummassakin tapauksessa uraani ja torium ovat inertissä muodossa, eivätkä ole *luonnonolosuhteissa* liukoisia.

Rajajokikomissio on osallinen. Asia mainitaan asemakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sekä kaavaselostuksessa.

Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuvat vaikutukset

Kaava-alueen rajausta supistetaan ehdotusvaiheessa, koska suurin osa kaavaluonnoksen mukaisesta alueesta ei edellytä asemakaavallista ohjausta. Samalla alue, jonne voi tulla rakennuksia, pienenee.

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

Kuten mielipiteessä todetaan, suurpetojen ja muiden eläinten elinpiiriä ovat laajat erämaa-alueet kokonaisuudessaan. Kaavaselostuksessa mainitaan, että suurpetoja esiintyy mm. laajoilla suojelualueilla. Maaeläimistöön kohdistuvat vaikutukset liittyvät elinympäristöjen katoamiseen kaivosalueilla. Korvaavia alueita on kuitenkin runsaasti. Asemakaavan toteutuminen voi jossain määrin muuttaa myös siirtymäreittejä, joita eläimet käyttävät mm. suojelualueiden välillä.

Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen kohdistuvat vaikutukset
Asemakaavan toteuttaminen edellyttää maantien 9671 parantamista kuljetusten vaatiman kantavuuden ja uusien liikennemäärien mukaiselle tasolle. Tien suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida turvallisuuskohdat lain edellytysten mukaisesti.

Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvat vaikutukset
Kaava-alueen rajausta supistetaan ehdotusvaiheessa, jolloin kaikki inventoidut muinaisjäännökset jäävät kaava-alueen ulkopuolelle. Asemakaavalla ei ole vaikutusta muinaisjäännösten tai muiden kulttuuriperintökohteiden säilymiseen.

Kuntatalous

Savukosken kunta on tilannut DHS Audit Partners Oy:ltä selvityksen kaivoshankkeen vaatimien kunnallisten investointien takaisinmaksuajasta. Selvityksen perusteella suunniteltujen investointien takaisinmaksuaika on noin 8-10 vuotta. Investointien rahoittamiseen liittyy kunnan kannalta riskejä ja epävarmuutta.

Yksityiset

KOSTI LAI NEN HANNU

10.8.2014

VASTINE:

Ympärivuotinen asutus

Tulppion ympärivuotinen asutus huomioidaan jatkosuunnittelussa ja kaavaselostusta korjataan tältä osin. Tulppion Majojen kirjoitusasu korjataan lausunnon mukaiseksi.

Yli-Nuortti

Maanmittauslaitos käyttää kaikissa uusimmissa kartoissaan kirjoitusasua Ylä-Nuortti. Selostusluonnoksen kuvassa 1 on käytetty pohjakarttana Maanmittauslaitoksen Taustakarttasarjaan kuuluvaa karttaa. Vanhemmissa Maanmittauslaitoksen kartoissa joki on sen sijaan kirjoitettu muodossa Yli-Nuortti. Kaavaselostuksen tekstissä joen nimi korjataan lausunnon mukaisesti tähän vanhempaan muotoon.

Pohjavesialue

Lapin ELY-keskus on tehnyt kesällä 2014 alustavan pohjavesiselvityksen Soklin alueella. Loitsanan ja Talonmaan pohjavesialueet tullaan mahdollisesti poistamaan pohjavesiluokituksesta, sillä ne eivät alustavan arvion mukaan sovellu yhdyskuntien vedenhankintaan. (Lapin ELY-keskuksen lausunto 14.8.2014 asemakaavaluonnoksesta)

Jokihelmisimpukka

Yhteysviranomaisen (Lapin ympäristökeskus) on vuoden 2009 Soklin YVA:sta antamassaan lausunnossa todennut, että jokihelmisimpukan inventointialueet ovat riittäviä luotettavan arvion muodostamiseen. Tulosten perusteella on todennäköistä, että asemakaavan vaikutusalueella ei esiinny jokihelmisimpukkaa.

Lohi

Selostukseen lisätään maininta suunnitelmasta palauttaa lohi Tuulomajojen vesistöalueelle.

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin annettavat vastineet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaa laadittaessa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita joudutaan usein sovittamaan keskenään yhteen. Tavoitteiden konkretisoimisessa voi olla keskenään ristiriitaisia ratkaisuvaihtoehtoja, mutta ratkaisut on pyrittävä tekemään niin, että kaikki tavoitteet voivat toteutua. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ei voida asettaa tärkeysjärjestykseen. Asemakaava varmistaa parhaalla mahdollisella tavalla tavoitteiden toteutumisen kokonaisuutena, vaikkakin yksittäisten tavoitteiden osalta onkin huomattavia eroja sisältöratkaisujen ja tavoitteiden välisessä suhteessa. Kaavan toteuttamisessa on mahdollista ottaa vähintään kohtuullisesti huomioon toimivaan aluerakenteeseen, elinympäristön laatuun, kulttuuri- ja luonnonperintöön, virkistyskäyttöön, luonnonvaroihin, toimiviin yhteysverkostoihin sekä Lapin tunturialueisiin ja poronhoitoon kohdistuvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Kuva 6

Asemakaavaluonnoksen selostuksen kuvassa 6 on ote voimassa olevasta maakuntakaavasta. Maakuntakaavassa merkintä EK 1915 koskee kaivosaluetta. Merkinnällä on osoitettu alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla on todettu, arvioitu tai inventoitu sellaisia malmi- ja mineraaliesiintymiä, että kaivostoiminta on todennäköistä. Asemakaavoitettavat alueet sijaitsevat maakuntakaavan kahdella EK 1915 –alueella. Asemakaavan läntisen korttelin sijainti lisätään selostuksen kuvaan 6.

Järvitaimen

Soklin kaivoksen rakentaminen edellyttää Yli-Nuorttijoen oikaisua. Oikaisu-uoman vuoksi menetetään hieman järvitaimenen elinalueita, mitä voidaan kompensoida rakentamalla uuteen uomaan taimenelle sopivia kutu- ja poikasalueita. Virtaamamuutosten heikentävät vaikutukset Nuortin taimenen elinolosuhteisiin jäävät vähäisiksi. Kokonaisuudessaan hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia kalastolle.

Työllisyysvaikutukset

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan asemakaavan selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Ruralia-instituutin tekemän selvityksen perusteella Soklin kaivostoiminta parantaa merkittävästi työllisyystilannetta Itä-Lapin alueella. Työllisyysvaikutusten maksimointi edellyttää Savukosken kunnalta aktiivisia toimenpiteitä ja yhteistyötä monien tahojen kanssa. Kaivoksella tulee olemaan myös haitallisia vaikutuksia poronhoidon ja matkailun työpaikkoihin. Tämä todetaan asemakaavaluonnoksen selostuksessa. Kaivoksen toteutuessa Tulppion Majojen käyttäjämäärä todennäköisesti kasvaa, vaikka erämaaimagoon perustuva toiminta vähenisikin.

Vaikutukset vesistöihin

Kaivosalueelta johdetaan Nuortin vesistöön vain puhtaita aluevesiä sekä pumpattavia pohjavesiä. Kaikki likaantuneet vedet kerätään, johdetaan vesienkäsittelyyn ja edelleen puhdistettuina Kemijokeen. Kaivostoiminnan likaantuneita vesiä ei johdeta Nuortin vesistöön. Yli-Nuortin oikaisu-uoman ja Sokliojan alaosan siirtouoman rakentamisesta aiheutuu tilapäistä veden paikallista samentumista, jolla ei kuitenkaan arvioida olevan merkittävää vaikutusta Nuorttijoan elinolosuhteisiin. Muutokset virtaamissa ja vedenlaadussa jäävät Sokliojan alaosaan lukuun ottamatta siksi vähäisiksi, että niillä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta kalastusmahdollisuuksiin ja saaliiseen Nuorttijoan vesistöalueella. Kokonaisuudessaan hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia kalastolle.

Kaivoshankkeen rakentamisen ja tuotannon ajalle on laadittu vesitaselaskelmat (Pöyry Finland Oy 2013). Laskelmissa on mukana myös mm. 1/100 vuodessa toistuvat kuivat hydrologiset olosuhteet. Selvityksen perusteella vesien vuosinnettose on kaikissa tarkastelutilanteissa positiivinen, joten vesiä tulee purkaa ympäröiviin vesistöihin tai varastoida kaivosalueelle.

Valtioiden rajat ylittävät vaikutukset

YVA-menettelyn tulosten perusteella Soklin kaivoshankkeella ei ole valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia.

Savukosken kunta
Soklin asemakaava
Liite 2

17.2.2017

Kaavaluonnoksesta 23.4.2014 saatuihin lausuntoihin ja
mielipiteisiin annettavat vastineet

NIEMEIER KARL JA SEIJA

29.7.2014

VASTINE:

Kaavaselostusta korjataan Tulppion Majoja ja pysyvää asutusta koskevien kappaleiden osalta. Muilta osin mielipide merkitään tiedoksi.